

bulgarske sestavke čitali, ktere je pisal učeni Bulgar Jordan X. Konstantinov: onda bi bila sloga bulgarskoga i serbskoga narečja že sada na polo vpeljana!

Horvati pišu s Serblji jedno i ravno tisto narečje. V književnom jeziku su, hvala Bogu! že sjedinjeni. Ovdě je veliko narodno dđlo že dokončano! Razlikuju se samo v jednoj jedinoj stvari: Serblji pišu cirilskimi, Horvati latin-skimi pismeni. Druge razlike med njemi ni. „Sedmica“ piše o tom: „Kakor je danas književno stanje Horvatov i Serbov, su pismena gotovo jedini uzrok našemu razdvojenomu slovstvu. Kadar bi samo s jednakimi pismeni pisali, bi nam bilo književno življenje jedno za jedne i za druge. Razlike male bi zibnile malo po malo. Čto bi bilo bolje i pravilneje, to bi se obdržalo i bi nadvladalo.“ Hvala ti, brate! na lěpoj besědi!

(Konec sledi.)

Slovanski popotnik.

* „Erinnerungen an merkwürdige Gegenstände und Begebenheiten. Oesterreichische belletristische Monatschrift, redigirt von J. Ohéral. 37. Jahrgang, Januar 1857“ so prinesle sestavek pod naslovom: „Aus Kärnthen, Sitten, Sagen, Poesie, Erlebnisse“ von Ida v. Düringsfeld. Ta gospá opisuje svoje popotovanje po Koroškem in tudi nekaj besed izgovarja o slovenski narodni poeziji na 6. strani pod napisom: Slovenische Poesie; v Celjovcu 12. avgusta 1852. Ta popotovavka tole pravi: „Te ure, ki so mi ostale, porabila sem za to, da se za zdaj nekoliko ozrem na literaturo enegá izmed narečij, s katerim se bom čez zimo morebiti še dalj pečala. Mislila sem, da bom dobila podobnosti vsake verste s česko poezijo, ali sem se popolnoma prevarila. Način izraževanja in zmatranja je ves drugačen. Nič ni klubovanja, s katerim se Čeh sred bolečin smeja ali jih pa kakor prah s perstom odferkava. Nič ni neskončnih tožb hčer, ki morajo mater zapustiti; nič žalovanja fantov, kadar morajo vojniki postati. Tragika se nahaja pri Slovencih celo in popolno, Slovenec jo brezpogojno prejema in se ji ravno tako udaja. Pogum ljubezni in boja se naznanja svobodno in krepko. Pomanjševanj in drugih jezičnih igrarij je zeló malo; malih liričnih dihov je dokaj manj, dramatičnost v legendi in baladi premaguje. To so različnosti, — podobnosti bi ne vedila nobene povedati. K večemu da se tukaj več pesem začanja: stoji lipa, in v českem: stoji hruška, da je tukaj kakor tam polje široko in gora visoka, in da sem enkrat dobila česki izraz: mene glava boli. Na serbsčino opominja slovensčina, beli gradovi, Turki, imena Marko in Beligrad, ladja na Donovi, sivo (namesti sinje das blaue) morje — vse je serbski. Sivo morje je to kar v českem: crni les. — To ima ona za vvod; za tem navaja nektare pesme kakor: „mati, ki je omožila tri hčere, eno k sinjemu morju, drugo v ravno polje, tretjo v sterme gore;“ „od lepe Vide;“ „od kralja Matjaža“, ko je šel v pekel po svojo drago kakor Orfej po Evridiko; „od barona Balona“; „od bana Lucipetra“; eno zaljubljeno iz Anton Janežičeve zbirke; „od desetnice;“ „od majerice;“ „od smerti ženina“; „od sirote Jerice“; in zraven tega pridaja svoje opazke, postavimo: golobje v slovenski poeziji nimajo čisto nič gujezd, in zdi se, da drugih cvetic kakor rož tudi v nji ne cvete; rože se pa večkrat nahajajo. — Žena ne vé, da prosti narod rožo imenuje to kar Nemec „Blumen“, ali kar je v pismu cvetka, cvetica, cvetlica. — Kdor pozná našo narodno poezijo, vé, koliko ima ta potovavka prav in koliko more prav imeti.

Kratkočasno berilo.

Banica in kmetica.

Leta 1840 umerli ban hěrvatski, grof Franjo Vlasić, je imel sluga, ki mu je pri mizi stregel in zraven tega vsakoverstne burke uganjal. Štefan (tako je strežniku bilo ime) je bil oženjen, pa žena ni bila pri njem v Zagrebu,

ampak stanovala je unkraj Save, kjer je kmetijo obdelovala. Ban je Štefana zeló rad imel, ker ga je s svojimi burkami mnogokrat razveseljeval. Nekega dně ko je Štefan posebno dobre volje bil, mu ban reče: „Štefan! zakaj nam nikoli svoje žene ne pokažeš? Pripelji jo vendar enkrat v Zagreb, da jo bomo vidili; radoveden sem, kakošna je žena, ki ima tako šaljivega moža. Tudi moja gospa bi jo rada vidila; le glej, da nam jo berž ko moreš pripelješ.“ — Štefan vesel tolike prijaznosti banu reče: „Milostljivi gospone! rad bi vam vašo željo spolnil, al ni mogoče, ker je moja žena tako gluha, da skoro nič ne sliši; tukaj bi jo le zasmehovali in ji norce kazali.“ — „Bog obvari! — reče na to ban — jaz bom za to skerbel, da se ji nič žalega pripetilo ne bode; moja gospa potrebuje ravno sedaj sobarice (hišne) in tvoja žena bo pri njej to službo opravljala.“ Ko Štefanu tudi banica obljubi, da bode z gluho sobarico poterpežljiva, se upoti na dom, unkraj Save, po ženico svojo.

Domú pridši, reče ženi: „Maca, sedaj pa le z menoj! Banica te je za svojo sobarico izvolila.“ — „Ne bodi bedak! kaj nek misliš — jaz in pa banova sobarica!“ — „Brez šale, kakor sem rekel, tako je, ni trohice drugače; ti moraš iti k banici za sobarico, naj velja kar hoče.“ — „Če me res imeti hoče, zakaj pa bi ne šla? — ako se ti z banom vsodiš, zakaj bi se jaz z banico ne. Že velja, jaz grem s teboj v Zagreb!“

Izročila sta kmetijo nekemu poštenemu sosedu in sta se precej drugi dan preko Save odpeljala. Pogovarjala sta se medpotoma, kako dobro se njima bo pri banu godilo — kar naenkrat se on za glavo prime in reče: „E presneta pozabljivost! — skoro bi ti bil pozabil najpotrebnejšo reč povedati: banica namreč je čisto gluha. — Ako jo boš kaj vprašala, le vpij kolikor moreš, da te bo slišala, in tako tudi kadar te bo ona kaj vprašala, glasno odgovarjaj, kar narveč moreš; ona je strašno huda, ako ji kdo tiho govori.“

Kmetica si te besede dobro zapameti in mu obljubi, da bo kričala na vės glas kolikor bo mogla.

Štefan pelja Maco naravnost v sobo banice, ter jo pokloni preuzvišeni gospej. Prosta kmetica se ne trohe ne boji, temveč se serčno in veselo véde, podá banici roko, ter jo vpraša: kako ji kaj gré, jeli je zdrava? itd. kakor je sploh po kmetih navada; zraven pa tako kriči, da banici vse čez uhe leti. Banica ji je odgovarjala, pa tudi tako glasno, da se je vse na ulico slišalo.

Priljudno in pridno obnašanje kmetice je banici zeló dopadlo, samo tolikega kričanja je bila kmalo sita. Da bi se pa tega znebila, ukaže Štefanu, naj novo sobarico na sprehod pelje in ji znamenitosti zagrebskega mesta pokaže.

„Oj sirota, kako se mi smili! — govori banica sama seboj — križ bom sicer imela s to ženo, vendar naj bo v ime božje.“

Pa tudi kmetici se je dobra gospá v serce smilila, da bolje ne sliši. Štefan pa si je na vso moč prizadeval svojo ženo prepričati, da je banica čisto gluha.

Prešel je en teden kar je Maca v Zagreb prišla. Dan za dnevom ste ena nad drugo kričale, da je vse prek letelo; banica je mislila, da Maca nič ne sliši, Maca pa, da je banica gluha, in tako ste eno drugo milovale.

Ko je pa nekega dně Maca pričo bana vendar le presilno kričala, mu banica prav tiho reče: „Za božjo voljo, pri ti ženi mi vendar ne bo ostati; morda misli, da tudi jaz sem gluha kakor ona.“ Maca, ki je te besede dobro slišala, vsa začudena odgovori: „Kaj neki mislite, da sem gluha? Ako bi vi tako dobro slišali kakor jaz, bi mi ne bilo treba tako glasno govoriti!“

Ban, spoznavši Štefanovo novo burko, se začne smejati da bi mu bil skoro trebuh počil; banica pa ne vé kaj bo počela, ker se je sramovala, da jo je Štefan tako opet-najstil. Tudi Maci je solnce posijalo, da je vedila pri čem da je. Letela je naravnost Štefana iskat, in gotovo bi mu bila moč svojih nohtov pokazala, ako bi ji ne bil pet odnesel.

Banu je pa ta šala tako všeč bila, da je Štefanu dva zlata podaril; Štefan se lepo zahvali in obljubi, še večkrat si kak cekinček tako prislužiti. A. K. Cestnikov.

Novičar iz avstrijskih krajev.

Iz Zagreba 1. junija. K. Ž. Pretekli mesec so se igrale sledeče igre v domačem jeziku v tukajšnjem kazališču: „Gusar“ drama v 3 djanjih od Ivana Kukuljević-a Sakeinskoga, — „Dijak i gospoja“ vesela igra v 2 djanjih s pevanjem iz nemškega prestavil Berlić, — „Tko zua, čemu je to dobro?“ vesela igra v 1 djanji, prestavil Galac, — „Serežanin“ vesela igra v 1 djanji od Kasteli-a. Poslednje tri igre so se igrale v zavezi s predstavljanjem meglenih slik prof. Vanek-a; — „Hudi duh lumpaci-vagabundus“ ili tri skitalice s predigro „Oklada Ljubobrane i Srećane“ poleg nemškega; — „Mejrima“ drama v 5 djanjih od Matija Ban-a; — in 26. maja drugokrat „Opančarica po modi ili popapučeni opanak.“ — Lepo nam napreduje naše narodno kazališče, al še lepše bi napredovalo, da bi mi v Zagrebu imeli veliko množico kazališčnega občinstva. Gradjani imajo premnogo posla, da bi mogli mnogokrat v kazališče pohajati, ukusa za to jim gotovo ne manjka; plemstvo je, celó sedaj poleti, večidel na svojih imenjih na deželi, in le tergovci in činovniki so bolj stalni kazališčni obiskovavci. — Dolgo in težko pričakovani in že mnogokrat naznanjeni „Neven“ še sedaj ni prišel na svetlo. Ne vém, kdo je tega kriv? — Ker sem ravno pri vpraševanju, moram še nekaj poprašati. Kaj delajo tako dolgo letošnje „Drobtince“? Ali se bodo tudi v Zagrebu dobivale? Že čez leto sem v Zagrebu, al mojih oči še ni sreča doletela v izložbi tukajšnjih knjigoteržcev kake slovenske knjige najti. In vendar živí toliko Slovencev tukaj. Bar ni kitajskega zida med Slovenci in Hervati! — Kako stoji zavolj „Koledarčka“? *) Samo pazimo, da nam bar periodične knjižice ne pomerknejo, ako že nismo v stanu samostalnih knjig izdajati!

Iz Ljubljane. Sedaj še le vemo, kako delječ je iz Tersta v Ljubljano! Predvčeranjim sta stavila dva mesarja v Terstu 100 fl., vsak svoj voz in konja: kdo da bo prej prijahal v Ljubljano; eden je imel dva konja (Horvata) vprežena v svoj voz, eden pa je dirjal s samcom in vozom le na dveh kolesih; uni z dvema je prijahal v šestih urah in 20 minutah v Ljubljano, drugi pa kmali za njim, ki je stavo zgubil. In kaj je nadsledek tega silnega terpinčenja uboge živali? Da sta dva konja nevarno zbolela! — Na Dunaji 25. dan p. m. umerli gosp. baron Karl Flödnigg, dosluženi svetovavec c. k. deželnega poglavarstva v Ljubljani, je v svoji oporoki celo

*) Na to vprašanje, že od več strani nam zastavljeno, moremo povedati, da neradi opustimo izdajanje „Koledarčka“, kterega smo gojili kakor oče svoje najdražje dete, — pa vendar iz naših rok tudi za prihodnje leto na svetlo ne bo prišel. Vred.

svoje premoženje, ki znaša čez 24.000 gold., naši deželi daroval za napravo hiše za slepe; ako bi se pa s tem dnarjem to napraviti ne dalo, naj se iz tega dnarja stipendije za slepe iz Krajskega ustanovijo, do katerih imajo farmani iz Smlednika prvo pravico. Hvale vredna milodarna naprava! — Prihodnjo nedeljo bo v Ternovem velika cerkvena slovesnost; svetli knez in škof bodo novo farno cerkev posvečevali.

Novičar iz raznih krajev.

Večidel iz vseh krajev se sliši, da letina dosedaj veselo kaže. Le iz Laškega se ponavljajo tožbe zavolj svile; v Furlaniji se obnašajo červiči dobro, slabo pa na Beneškem in v Lombardiji; na Napolitanskem jih je po 4. levenji toliko poginilo, da bo kokonov malo; na Rimskem so s svilorejo zadovoljni, na Francozkem slabo kaže. — S železnico med Terstom in Ljubljano bo vendar le resnica. „Triest. Zeit.“ zagotavlja, da se bojo še ta mesec vožnje za poskušnjo gotovo začele; 25. dan p. m. so položili šine že v teržaški začasni kolodvor. — Tihoto političnega sveta je nenadoma razmiril nepokoj v Bruselji, poglavnem mestu tiste dežele, ktera je od leta 1830 popolnoma mirna bila in ktere tudi vihar 1848. leta ni celó nič zadel. Poslednje dni preteklega mesca pa so se začele hude reči, ktere bi bile utegnile še huji plamen po celi deželi vžgati, ako bi ne bil kralj odložil tiste obravnave v državnem zboru, ktera je vnela po mestu tak hrup, da je 3 dni vse bilo v strahu. Vzrok tega nepokoja pa je bil, da je minister pravosodja državnemu zboru nasvetoval novo postavo zavolj gospodarstva z milošnjami, ktero je od leta 1830 po ustavni postavi v rokah posvetnih gospodov bilo, sedaj pa naj bi se po nasvetu ministrov izročilo duhovnim oblastim; 60 državnih poslancov je zoper 41 poterdilo ministrov predlog — in zavoljo tega se je vnel gori omenjeni hrup, kterega je kralj s tem potolažil, da je preložil zbor. Sliši se, da je 30.000 vojakov pod orožje poklicanih. — Na povabilo angleške kraljice je prišel veliki knez rusovski Konstantin tudi na Angležko, pa le v Osborne — za en dan. Po tem se lahko meri prijaznost med Rusom in Angležem. — Govori se sedaj, da turški sultan hoče sicer privoliti v zedinjenje Moldave in Vlahe, pa ne, da bi kak ptuj vladar se vsedel na prestol teh knežij. — Tudi sultan bode nastopil večtedinsko potovanje po svojih deželah. — Knez črnogorski je že izvolil poslance, kateri imajo v Carigradu iti; vodnik tega poslanstva bo knezov brat Mirko. Angleški poročnik je poslancom že pred povedal: koliko misli turška vlada dovoliti, in avstrijska in francozka vlada ste knezu že pred povedale, koliko naj Černogorci terjajo. Černagora pa se ni še pomirila, ker še zmiraj utekajo posamni Černogorci na avstrijsko zemljo.

Povabilo na naročbo „Novice“.

Konec tega mesca izteče polletno naročilo; naj tedaj častiti naročniki, kateri so „Novice“ plačali le za prvo polovico leta, pa jih še naprej dobivati želijo, kakor tudi tisti, ki jih **iznova** prejemati hočejo, **kmali** pošljejo naročnino, da jih bodo po redu tudi berž prihodnji mesec dobivali. Če se večina naročnikov še le zadnji teden oglasi, ne more odpravnijsa dvojnih časnikov tako hitro napisov (adresov) vrediti, da bi nobenih zadržkov ne bilo.

Naročnina za **pol leta** znaša **2 goldinarja**, kdor „Novice“ **po pošti** prejema; — kdor pa jih v tiskarnici jemlje, plača **1 gold. in 30 krajc.** Kdor **novih** naročnikov želi tudi **prvo** polovico letošnjega tečaja, naj priloži za njo tudi **2 gold. po pošti**, sicer pa **1 fl. 30 krajc.**

Drugo pot bomo po navadi čast. naročnikom poslali **naročilno pismo**, s katerim se naročilo naznanja in naročnina pošilja.